

magot melegágyba kell szórni, a másikat meg mindjárt a szabad földre. Az egyiket korán kell elvetni, a másikat később. Sokat kellett magának is tanulnia, kertész úr!

— Hát bizony mindenkinek meg kell tanulni azt, ami után él — mosolyodott el a kertész. — És ha az ember szereti a kertet, szereti a virágot, a növényt, hamar megismerkedik velük, megérti a szavukat, a beszédjüket.

— Látják — folytatta —, vannak olyan külföldről, meleg országokból idekerült növényeink, amelyek nem tudnak annyi idő alatt kifejlődni, gyümölcsüket megérlelni, amíg nálunk a meleg napok tartanak. Hosszú a fejlődési idejük. Ha ezeket korán tavasszal vetjük el, a kikelő gyenge kis növényt a koratavaszi hűvös éjjelek, a kései fagyok tönkreteszik. Ha addig várunk a vetéssel, amíg a melegebb nappalok és enyhe éjjelek következnek, akkor meg nem tudnak kifejlődni és a késő őszi hűvös idő, meg korai fagyok miatt elpusztulnak, mielőtt az ember hasznukat vehetné a melegágyban azonban, ahol a korhadó trágya melegíti a talajt, az üvegtető, meg a szalmatakaró megvédelmezi a hűvös éjjelektől és a fagyoktól. Jó helyen vannak és vígan fejlődnek addig, amíg el nem jön a megbízható, nekik való meleg idő. Akkor a szabad földre kerülnek és a fejlődésük annival hamarabb fejeződik be, mint amennyi időt a melegágyban töltöttek.

— Igaza van a kertész úrnak — bólogtattak a munkások —, hiszen még a mi asszonyaink is kis ládába, cserépekbe vetik a kényes növények magvait és meleg helyen tartják a kis palántákat, míg el nem érkezik a palántázás ideje.

— Ládákban, cserépekben palántát, egészséges palántát nevelni egy kicsit bajos — mondta a kertész. — A szoba és a konyha levegője nem alkalmas a gyöngye kis növénykéik fejlődésére. Pedig sokféle növény van, amelyik megkívánja a palántáról való nevelést. A paprika, a paradicsom, a káposztafélék, a dinnye, mind, mind hosszú tenyészidejű növények. De van a palántanevelésnek és a melegágynak más haszna is. A kertnek és szántóföldnek a talaját ugyanis könnyebb és olcsóbb gyommentesen tartani addig, amíg nincs rajta kultúr növény. Különösen fontos ez a szántóföldi termelésnél, amikor nagy területek műveléséről van szó, mint a nagykőrösiek salátájánál, a kecskemétiék kelkáposztájánál, a szegediek paprikájánál. A nagy területek palántaszükségletét

addig, amíg melegágyban van a palánta, szintén könnyű a gyomoktól tisztán tartani.

— Lám, mi erre nem is gondoltunk, — mondotta az egyik munkás —, pedig igaz.

— No, ha már ennyit elmondtam maguknak, akkor még azt is elmondom, hogy nemcsak melegágyokban lehet palántát nevelni, hanem langyos ágyakban és hideg ágyakban is. T. i. ha nem fontos, hogy a termés minél előbb felhasználható legyen, akkor a melegágyra üvegtakaró helyett a sokkal kevesebbe kerülő gyékény, vagy szalmafonat kerül. A hidegágyakat pedig trágyaalap nélkül készítjük s a kereteket csupán éjjelenként fedjük be takaróval. Természetesen a langyos ágyba, de főképpen a hidegágyba sokkal később történik a veteményezés. — No, de most már munkára, emberek, mert egészen elbeszélgettük az időt — fejezte be szavait a kertész.

Kiss Károly

Védekezzünk a nemzeti vagyont pusztító hörcsög kártevése ellen

Eddig hazánkban a hörcsög kártételével nem igen törődtek, de nem törődtek mérhetetlen hasznának kiaknázásával sem.

A hörcsög a rágcsálók közé tartozik, elsősorban gabonamagvakkal táplálkozik, de e mellett megeszi a gyümölcsöt, a növényeket, azok gyökerét, fűszalakat stb. Tehát a mezőgazdaság minden terein kárt okoz, de főleg gabonamagvakban, kenyérmagvakban, pedig ezek ma lét vagy nemlét kérdése! Kormányzatunk jegyre adja a gabonamagvakat és a lisztet, a mindennapi kenyeret. De tudjuk, milyen fontos ma a gabona hadászati szempontból is. Hisz éppen azért kell a front mögött kimerően fogyasztani, hogy a létünkért, becsületünkért és jövő boldogulásunkért véruket áldozó honvédeinknek kellő mennyiségben jusson, fennakadás e téren ne legyen.

A hörcsög a gabonamagvakat potacsakójába gyűjti, — különösen, ha megijed és egyszerre mintegy 12–20 gramm szemet tud tartogatni. Azt is tudjuk, hogy egy-egy hörcsög 1 q búzát tud elfogyasztani. A föld alatt kamrákat épít és azokban helyezi el a gyűjtött gabonát. Több kamrát ás mélyen a föld alatt; ahány kamra, annyi mérő gabonát tud elraktározni. Ha most mindehhez hozzávesszük, hogy egy hörcsög évente kétszer párosodik és ilyenkor

6—18 kölyköt fiadzik, tehát egy évben átlag 36 utódot, amely már négyhetes korában kezd önálló lenni, akkor becsülhető fel igazán a kártétel.

Ha most úgy, mint az idén, Biharban, Zalában, főleg Debrecen vidékén oly nagymértékben szaporodott el a hörcsög, elképzelhető, mit jelent az az illető vidékekre.

Nézzük azonban az érem másik oldalát.

A hörcsög gereznjája, melynek részletes leírásába nem bocsátkozom, rendkívül értékes, de, sajnos, ennek eddig nem tulajdonítottak hazánkban jelentőséget, pedig a szücsiparban igen értékes nyersanyag, sőt most már keresett is, mert az egyéb szörmék zároltak. Egy-egy hörcsöggereznéért 1—2 P-t fizetnek a szücsök. Tehát ha a falun egy-egy család fiatalabbjai jobb szórakozás híján elhatározzák, hogy kiöntik¹ a hörcsögöket és gereznjukat szabályszerűen megfejtik, egy-egy család könnyen tehet szert 1—200 P-re, minden nagyobb fáradság nélkül. De ennél sokkal többre is! Mert ha a bőrétől megfosztott hörcsöghullát kifőzzük és a zsírt lefőlőzzük, tisztán összegyűjtjük, a gyógyszerészek minden mennyiséget átvesznek zsír hiányában és azt kenőcsökre használják fel. Egy kiló hörcsögzsírért 1—2 P-t adnak. Megvan minden nagyobb fáradság nélkül a második hasznótétel. Mármost ha a zsírnyerés céljából kifőzött hullát napon, vagy kemencében szárítjuk és otthon darálással durván megdaráljuk, úgy télire a legjobb baromfi- és madár-elejeséget biztosítottuk és a tojástermelést, amire ma hadászati szempontból, a kórházak ellátása és saját háztartásunk ellátása céljából nagy szükségünk van.

A hörcsögirtással nagy nemzeti vagyont mentünk meg, fokozzuk gabonakészletünket, a bőrök kikészítésével honvédeink téli, meleg ruhájának beszerezhetőségét könnyítjük meg, de felendítettük ezzel a baromfityényszítést is és biztosítjuk a tojástermelés folytonosságát.

Nem lekiicsinyelendő tételek ezek. A falusi fiatalság így kapcsolódhatik bele, mintegy szórakozva, a haza, a falu neizetvédelmi munkájába.

Kukuljevič József

¹ Debrecen környékén elmés géppel fogják. *Benkő Géza* országgyűlési képviselő érdeméből ott ez az akció rendszeresen folyik s a népnek állandó kereseti forrásává lett. *A Szerk.*

A csepeli Szabadegyetem megnyitása

Annak a sokoldalú nevelő-oktató munkának, melyet az iskolán kívüli népművelés a magyar társadalom minden rétegében végez, egyik legjelentősebb része a gyári munkások körében folyó népművelési tevékenység.

Örvendetes jelenség az, hogy a gyárak, vállalatok, üzemek vezetőségének megértő támogatása révén a munkásság folyton növekvő tömegei kerülnek a népművelés hatókörébe és találnak lehetőséget a további művelődésre és szabad idejük helyes felhasználására. Igen figyelemreméltó az az áldozatot nem kímélő kultúrunka, melyet a csepeli Weiss Manfréd Művek vezetősége évek óta végez e téren.

Az 1941—42. tanévben a gyári munkások és munkásnők 30 különböző tanfolyamát közel 2000 hallgató látogatta. Nagy forgalmat bonyolított le a gyári könyvtár. A dalárda és szimfónikus zenekar, a színházi esték, kirándulások gazdagították és tették élvezetné a gyári munkásság kulturális életét.

Ezt a kulturális munkát a második éve működő Szabadegyetem tetőzi be. A Szabadegyetem második tanévét ünnepélyes keretek között október 12-én nyitotta meg a Vallás- és közoktatásügyi minisztérium képviselőjében *dr. Bisztray Gyula* miniszteri osztálytanácsos, a népművelési ügyosztály vezetője. *K. G.*

Kiállítás Kiskúnhalason

Pest vármegye a megye városaiban időről-időre kiállítást rendez. E kiállítások a vármegye lakosságának az ipari és gazdasági élet területén elért eredményei mellett szolgálják a magyar fajvédelem gondolatát és tájékoztatást adnak az iskolán kívüli népművelés munkájáról is.

A kalocsai és kiskúnfélegyházai kiállítások után most Kiskúnhalason rendezett a vármegye és Kiskúnhalas város vezetősége kiállítást. A kiállítás népművelési részében grafikonok, ábrázolások mutatják be a vármegye területén, Kiskúnhalas belterületén és a tanyái körzetekben folyt népművelési munkát. A faragó, női kézimunka, varró és egyéb gyakorlati tanfolyamok gazdag anyaga mutatta azt az eredményes munkát, mely itt az elmúlt tanévben folyt.

A városi színházban műsoros este keretében a tanya lakossága adott gazdag műsort e címen: „*Mit tud a tanya?*” A